

A fővárosi tanács végrehajtó bizottsága ülést tartott

Fiatal mérnökök nyerték a Kálvin tér rendezésére kiírt pályázatot

1960-ban a Lágymányosra költözik a Budapesti Ipari Vásár

A fővárosi tanács végrehajtó bizottsága pénteken ülést tartott, amelyen a többi között a Kálvin tér rendezésére kiírt pályázat eredményét ismertették. A pályázatra 53 pályamű érkezett és a végrehajtó bizottság nagy örömmel állapította meg a pályázat sikerét, és hogy azon nagy részt fiatal mérnökök vettek részt. Közülük kerültek ki a pályadíj nyertesek is: a 20 000 forintos I. díjat Jurcsik Károly és Krieglér Erzsébet, a 12 000 forintos II. díjat Czebe István, Hrecska József és Vámosy Ferenc, a 9000 forintos III. díjat Hofer Miklós és Kuba Gellért kapták. A zsüri ezenkívül több tervet megvételez ajánlott. (A pályázat eredményéről az alábbiakban külön cikkben számolunk be.)

A vízellátás javításáért

A végrehajtó bizottság a vízellátás javítása érdekében elhatározta, a vízművek táplálási rendszerét, a vízvezeték építését. Az új vízmű 100 000 köbméter napi teljesítő képességgel épül meg, legkésőbb 1961. december 31-ig. A gázellátás javítása érdekében a végrehajtó bizottság megbízást adott a Vegyi Művek Tervező Vállalatnak földgázbontó-telep építésére. A főváros gázigényét ugyanis már erősen meghaladja az Obudai Gázgyárnak termelési kapacitása. A földgázbontó-telephely kijelölését soron kívül vizsgálják és figyelemmel lesznek arra, hogy lehetőleg a Duna jobbpartján, ipari vízzel ellátott területen, a szőlőművelési területtel közösen létesüljön.

Behatóan foglalkoztak a Budapesti Ipari Vásár tapasztalataival is. Megállapították: az idei vásár eredményei azt bizonyítják, hogy évenkénti megrendezésére mind politikai, mind pedig gazdasági szempontból szükség van. A vásárt a jövő évben május 15-i kezdettel bővített területen rendezik meg. A végrehajtó bizottság elfogadta azt a javaslatot is, hogy a nemzetközi vásárok megrendezésére a Lágymányoson megkezdendő vásártérületet kell kialakítani. Ennek munkálatait 1960-ban kezdik meg és 1963-ban fejezik be. Ez anyit jelent, hogy a fővárosnak állandó, modern, nemzetközi viszonylatban versenyképes vásártérületet lesz, a Városliget fokozatosan visszazakapja eredeti képét.

Hogyan osztják el az újonnan épülő lakásokat?

A végrehajtó bizottság részletesen megtárgyalta az 1958. évben felépülő új lakások felosztására vonatkozó javaslatot. Az év végéig elkészülő lakások hatvan százalékát a kerületi tanácsok végrehajtó bizottságai osztják ki az igényjogosultak között. A lakások egy részébe már május végén, a többi részébe legkésőbb november végén lehet elköltözni.

A lakások elosztására vonatkozó kormányrendelet irányelvei szerint az eddigigén szűkebb jogkörrel bíró tanácsok részére. A lakásokat elsősorban a természetben közvetlenül részvevő munkások és műszakiak kapják, de figyelembe kell venni a népgazdasági feladataiból adódó központi feladatokat megoldásával járó lakásigényeket is. Ennek megfelelően azok a kerületi tanácsok, amelyeknek a területén nagyobb üzemek és vállalatok vannak, több lakásban részesülnek. Tekintettel lesznek arra is, hogy egyes kerületekben hány ezer lakó van.

A kerületi lakáselosztási tervet tárgyaló vb-ülésekre meg kell hívni a KISZ-bizottság képviselőit is. Ezért a fiatal lakások részére fenntartott új lakások bérlelkijelölése az összes új lakások 20 százalékánál a kerületi KISZ-bizottság képviselőjének hozzájárulásával történik. A kerületek vb-üléseiben, a lakáselosztás tárgyalásánál részt vesznek mindazoknak a vállalatoknak, üzemeknek és intézményeknek képviselői, amelyek a lakáselosztási

tervben szerepelnek. A kiutalásokat a kerületi lakásügyi osztályok végzik. Minden tekintetben érdekesülnie kell annak a rendelkezésnek, hogy az új lakások 70 százalékát fizikai dolgozóknak és a természetben közvetlenül irányító

műszakiaknak kell juttatni. A vállalatok, üzemek és intézmények részére biztosított lakásokra vonatkozólag fel kell hívni a szakszervezeti bizottság képviselőit, hogy a vállalatok részére biztosított új lakások kiadójának bérlelkijelölésénél határozzák meg a kijelölt bérlelvét, foglalkozását, családtagjainak számát, korábbi lakását és a munkához való viszonyát. A lakásigénylőre kiadójának felülvizsgálatáról és az igénylőkről jegyzéket készítenek.

BEMUTATJUK

AZ ÚJ KÁLVIN TÉR TERVEIT

A jövő év elején megkezdik az üres telkek beépítését

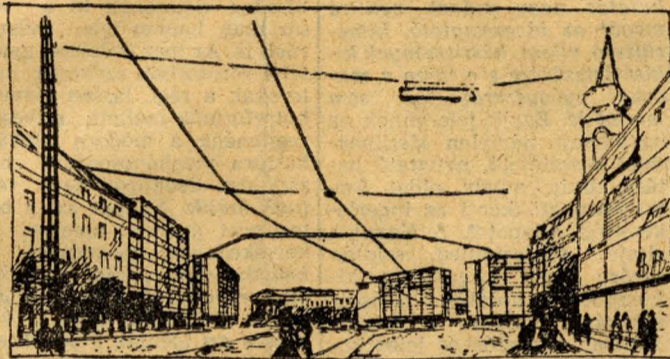
Eldölt Budapest egyik legforgalmasabb belterületi göcöntájának, a Kálvin térnek a beépítésére rendezett tervpályázat. Építészaink és városrendezőink részéről régen nem tapasztalt érdeklődés nyilvánult meg e szép feladat iránt, amit bizonyít az is, hogy a

kes alapfogalata a régi városfal kiszabadítása és a Kecskeméti utca felőli oldalon a Kálvin térhez csatlakozó piaczetta kialakítása. A jövőben lebontják az áruházépületet és az majd alkalommal újított református emlékmű-templom kiszabadítására. A Baross utca

térrel gazdagodna. A Baross utcában építendő új épületben egy nagy előadóterem talán elhelyezést, ami a különböző kulturális társadalmi szervek céljait szolgálná. A két tér találkozásánál, a Múzeum utca előtt egy előugró, 240 helyiséges toronyházat akarnak elhelyezni a tervezők, amely szerintük áttört, loggiás, nemes burkolatú, szoborszerű megjelenésű, plasztikus elválasztás kíván lenni az eltérő tartalmú terek között. Az Üllői úttól a Múzeum utcáig, a Baross utca toronyházát átívelő hatalmas irodaházat javasolnak építeni, amelynek földszintjét árkádostíjak.

Kéregetés

Nagyon érdekes javaslatokat tartalmaz ez a terv, a terület forgalmi átrendezésére is. Azt javasolják, hogy a nagy járműforgalom tehermentesítése érdekében ezen az egész területen »kéregvasút«-szerűen oldják meg a villamosközlekedést. Még a Rákóczi úttól kezdődően a föld alá vezetnék a villamost, amely az Üllői úti klinikáknál, illetve a Szamuely utcánál kerülne újra felszínre. A gyalogos forgalomnak a járműforgalomtól való elkülönítése érdekében javítják

Jurcsik Károly és Krieglér Erzsébet I. díjas terve.

tervpályázatra 63 pályaművet nyújtottak be. A pályázat sikerét pedig megállapíthatjuk abból a tényből, hogy a bíráló bizottság egyhangúan hozta meg döntését, kiadta az összesített díjat — holott az utóbbi időben szinte rendszeresen vált, hogy a díjakat megosztották, vagy nem találtak első díjra méltó pályaművet. A bíráló bizottság szerint a nagyszerű tervpályázat alkalmas arra, hogy annak alapján megoldják a Kálvin tér világvárosi színvonalú átépítését és a munkához mielőbb hozzákezd-hessenek.

A pályázat érdekessége, hogy a 20 000 forintos első díjat egy kiváló mérnök-házaspár: Jurcsik Károly, a műszaki Egység tanára és felesége, Krieglér Erzsébet építész mérnök nyerte. A 12 000 forintos, Hrecska József és Vámosy Ferenc pályaműve kapta. A 9000 forintos harmadik díjjal Hofer Miklós és Kuba Gellért pályamunkáját jutalmazták. Megvásárolták a bíráló bizottság több értékes pályatervét éspedig Virág Csaba; — Boross Zoltán, Iványi László, Vadász György; — Gáspár Tibor, Kiss Albert, Preisich Gábor; — Südi Ernő, Wagner László; — Bakos Béla, dr. Radnai Lóránd, Spiró Éva terveit.

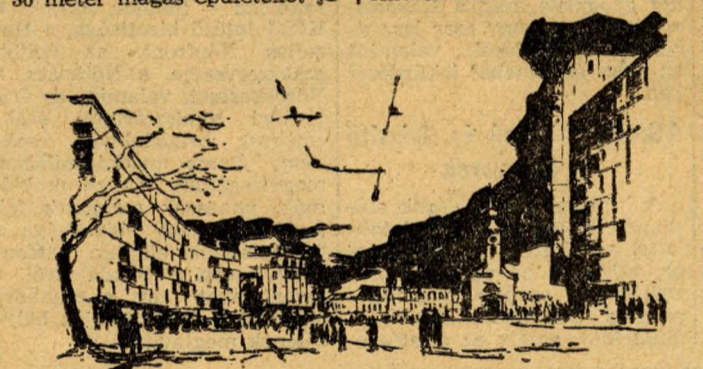
Új irodaházak

Az első díjra érdemesített Jurcsik—Krieglér-féle terv csupán a Kálvin tér foghíjainak beépítésére vonatkozik, mert a jelen tervezési időszakban csak ez látszik reálisnak. A zsüri az első díj odaítélésénél figyelembe vette, hogy a terv egyszerű, áttekinthető. A Jurcsik-házaspár, a Kálvin tér területén csaknem azonos vázzerkezettel és alaprajzi elrendezéssel javasolja új irodaházak építését. Ennek ellenére az épületek változatosak, homlokzatilag kifejezik az irodaház jellegét és nem bontják meg a tér városképét. Előnye ennek a tervnek az is, hogy nagyobbarányú megvalósítás nélkül kezdhető el a lakótelep felépítése. Figyelembe vették a tervezők, a tér történelmi kialakítását formáját. A Kálvin tér—Múzeum körút vonalán húzódó régi városfal helyén álló épületsort hangsúlyozás nélkül vezetik, szem előtt tartva a Nemzeti Múzeum domináló jellegét.

Kiszabadul a régi városfal

A második díjjal jutalmazott Czebe — Hrecska — Vámosy-féle beépítési terv egyik érde-

két oldalán fekvő szabálytalan telekresekben az utcát átívelő irodaház létesül. A beépítés tágas előteret biztosít a szomszédos Nemzeti Múzeum épülettömbjének. A Kecskeméti utca sarkán levő telkeken 30 méter magas épületeket ja-

Czebe István, Hrecska József, Vámosy Ferenc II. díjas terve

vasolnak emelni, az épületek alatt vezetnek gyalogtérjüket. A foghíjak beépítésénél szükség lesz az Üllői út 2., a Bástya utca 33. és 35. számú házak, a későbbiekben az áruház és a Török Pál utcai földszintes épület lebontására. A Bástya utca és a Képiró utca között levő elhanyagolt, elavult háztömbök helyén autóparkoló létesítést vettek tervbe. A Baross utca torolatában levő telkeken 8 emeletes, hatalmas méretű irodaházat javasolnak létesíteni. A Kecskeméti utca sarkán szintén 8 emeletes irodaház épülne.

A harmadik díjas Hofer—Kuba pályamű sok érdekes részletet tartalmaz. Elgondolásaiknál a tervezők abból indultak ki, hogy az adott terület a főváros egyik kulturális centruma, amely a későbbi jövőben még jobban fejlődik. A Nemzeti Múzeum előtt meg akarják teremteni a Nemzeti Fórumot. A kerületi elbontásával a Múzeum előtti teret az utcánívóhoz képest néhány lépcsőszinttel lesüllyesztenék, díszburkolattal borítanák. Arany János szobrát mai centrális helyéről a Múzeum épület előtti baloldali javasolják áthelyezni, a díszteret pedig a nagy magyar gondolkodók szobraival szegélyeznék. Ez a terv a Nemzeti Múzeum épülettömbjét nagyobb hatósugarú városépítészeti hangsúlyozással akarja kiemelni, ki-domborítva ebben a nagy téregyüttesben a mozgalmassal forgalmi terv után az új tér klasszikus nyugalomát. Ezzel a főváros egy központi fekvésű, reprezentatív kulturális dísz-

solják, hogy az Üllői út sarkán, az Állami Biztosító épületében és vele szemben a Vörösmarty-mozi épületében gyalogos passagét nyissanak.

A tér és a Nemzeti Múzeum

A megvásárolt pályaművek közül a Gáspár—Kiss—Preisich-féle pályamunka tartalmaz igen figyelemre méltó elképzeléseket. A tervezők arra törekedtek, hogy a forgalmi jellegű Kálvin teret és az axiális elrendezésű Múzeum-kerület egymástól vizuálisan elválasszák, a két teret határozottan lezárják. Különböző átalakításokat, bontásokat, emeltrépléteket tartanak szükségesnek az egyes meglévő épületeknél. A Kálvin tér rendezésének kulcsponja a Múzeum utca—Baross utca, Üllői út közötti komplexum. A pályaterv 25 méter magas, a Baross utcát áthidaló irodaház felépítését javasolja ezen a területen. Az épület lábakon állana, úgyhogy alatta bonyolódna le a gyalogos forgalom. A Múzeum körút és a Kecskeméti utca sarkán létesítendő irodaházat szintén lábazat-ral állítják az átmenő gyalogforgalom biztosítására.

A jól sikerült tervpályázat értékes gondolatainak felhasználásával most már a leg-rövidebb időn belül kidolgozzák a Kálvin tér korszerű rendezésének végleges tervét és legkésőbb a jövő év elején hozzákezdnek az üres telkek beépítéséhez.